

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/มคสค

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

มอ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ทวีหรือการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

อ้างถึง หนังสือจังหวัดมหาสารคาม ที่ มท ๐๘๕๗.๔/๑๙๖๑ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

ตามที่จังหวัดมหาสารคามได้รายงานข้อเท็จจริงพร้อมกับจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อประกอบการพิจารณา กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามได้รับการถ่ายโอนภารกิจสถานศึกษาโรงเรียนหนองโกวิชาประสิทธิ์พิทยาคม ตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๒ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และมีกรมมอบทรัพย์สินและหนี้สิน โดยมีการรับโอนหนี้ตามคำพิพากษาศาลจังหวัดมหาสารคาม ตามคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖๕/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ ม. ๒๐๙๔/๒๕๕๐ กรณีนายปรีดี งามใหญ่ นักการภารโรง ปฏิบัติหน้าที่พนักงานขับรถยนต์ ได้ขับรถยนต์ของโรงเรียนเฉี่ยวชนบุคคลภายนอกได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต และศาลมีคำพิพากษาตามยอมให้นายปรีดี งามใหญ่ จำเลยที่ ๑ และโรงเรียนหนองโกฯ จำเลยที่ ๒ ชำระเงินให้แก่นางสมจิตร์ อรุณเรือง โจทก์ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยโจทก์ได้รับเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ที่จำเลยทั้งสองวางไว้ที่ศาลในคดีอาญาไปแล้ว ส่วนที่เหลือ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท จะชำระให้เสร็จสิ้น ภายในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติ จึงขอหารือว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถชำระหนี้ให้แก่นางสมจิตร์ อรุณเรือง เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของโรงเรียนหนองโกฯ ได้หรือไม่ จำนวนเท่าใด และองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ใหม่หรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม สามารถชำระเงินแก่นางสมจิตร์ อรุณเรือง เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของโรงเรียนหนองโกวิชาประสิทธิ์พิทยาคม ได้หรือไม่ จำนวนเท่าใด

เห็นว่า คำพิพากษาย่อมมีผลผูกพันคู่ความตามนัยมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น หนี้ตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดมหาสารคาม ตามคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖๕/๒๕๕๐ ,คดีหมายเลขแดงที่ ม.๒๐๙๔/๒๕๕๐ ประกอบกับสัญญาประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาล ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๐ ที่ระบุว่า นายปรีดี งามใหญ่ จำเลยที่ ๑ และโรงเรียนหนองโกฯ จำเลยที่ ๒ ตกลงยินยอมชำระให้แก่นางสมจิตร์ อรุณเรือง โจทก์ เป็นเงินจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยนางสมจิตร์ อรุณเรือง ได้รับชำระเงิน จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งนายปรีดี งามใหญ่ และโรงเรียนหนองโกฯ วางไว้ที่ศาลในคดีอาญา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๒๕๒๗/๒๕๕๔ ,คดีหมายเลขแดงที่ ๑๗๕๒/๒๕๕๐ ของศาลจังหวัดมหาสารคามแล้ว ส่วนที่เหลือจะชำระให้เสร็จสิ้น ภายในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ นั้น โรงเรียนหนองโกฯและนายปรีดี งามใหญ่ จึงต้องร่วมกันรับผิดชอบชำระหนี้ที่เหลืออยู่ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่นางสมจิตร์ อรุณเรือง ภายในระยะเวลาที่กำหนด และเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ทรัพย์สินและหนี้สินต่างๆ ของโรงเรียนหนองโกฯ ได้โอนไปอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังรายละเอียดตามเอกสารแสดงการถ่ายโอนภารกิจด้านทรัพย์สินของโรงเรียนหนองโกฯ แล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ต้องรับผิดชอบหนี้แทนโรงเรียนหนองโกฯ ร่วมกับนายปรีดี งามใหญ่ ในหนี้ที่เหลืออยู่จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่นางสมจิตร์ อรุณเรือง ตามคำพิพากษาดังกล่าว องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงสามารถชำระเงินให้แก่นางสมจิตร์ อรุณเรือง เป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ประเด็นที่ ๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดใหม่หรือไม่ อย่างไร

เห็นว่า เหตุละเมิดดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔ มีผลใช้บังคับแล้ว และเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามต้องรับผิดชำระหนี้อันเกิดจากการกระทำละเมิดของนายปรีดี งามใหญ่ ตามคำพิพากษาของศาล จำนวน ๑๔๐,๐๐๐ บาท โดยผลของการรับโอนทรัพย์สินและหนี้สินของโรงเรียนหนองโกฯ และหากได้ชำระหนี้ดังกล่าวไปเป็นจำนวนเท่าไร (รวมทั้งที่ โรงเรียนหนองโกฯ ชำระไปก่อนแล้วด้วย) ก็จะเป็นยอดของความเสียหายที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม (หน่วยงานของรัฐ) ต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ (จากการสอบข้อเท็จจริงของโรงเรียนหนองโกฯ นายปรีดี งามใหญ่ เป็นพนักงานขับรถยนต์ และได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่) ตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องถือปฏิบัติตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่สรุปได้ว่า ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการใช้สิทธิไล่เบี้ยนายปรีดี งามใหญ่ ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในจำนวนเงินที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจ่ายให้แก่ผู้เสียหาย ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีดังกล่าว เป็นกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะต้องอาศัยอำนาจตามข้อ ๓๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔ หมวด ๒ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว ๒๐๔๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ข้อ ๒ และต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงมหาดไทยตรวจสอบ ตามหนังสือและระเบียบดังกล่าว ข้อ ๑๗ ข้อ ๓๑ และข้อ ๓๘

๒. ในการจัดทำสำนวนการสอบสวน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก สามารถนำแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๒๐๖๒ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน มาใช้ได้และมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดทางละเมิด ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๓๙๘๖ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๓. ในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกนั้นมีแนวทางปฏิบัติที่กำหนดให้ต้องสอบบุคคลผู้ถูกละเมิด ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ และพยานหลักฐานอื่นที่สัมพันธ์ใกล้ชิดหรือเป็นมูลเหตุให้เกิดละเมิดเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ ตามหนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๔๐๗ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งในการสอบสวนดังกล่าว ควรสอบผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกละเมิดด้วย และในการสอบพยานบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวรวมทั้งคำสั่งของหน่วยงานที่มอบหมายให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ราชการ ส่วนการสอบพยานบุคคลที่เป็นบุคคลภายนอกต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน นอกจากนี้ ในสำนวนการสอบสวนจะต้องมีสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีของสถานีตำรวจ ในกรณีที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน แผนที่แสดงสถานที่เกิดเหตุ และภาพถ่ายแสดงสถานที่เกิดเหตุ ภาพถ่ายทรัพย์สิน

ของบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหาย ภาพถ่ายทรัพย์สินของทางราชการที่ได้รับความเสียหาย สำเนาใบขับขี่รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ ใบรับรองแพทย์ ใบมรณบัตร คำร้องของผู้เสียหายที่ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นต้น

๔. ในการสรุปสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการนั้น ต้องสรุปด้วยว่า เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ โดยมีคำสั่งของทางราชการหรือบันทึกการสอบปากคำของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่อนุญาตให้ไปราชการหรือมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ และต้องชี้ให้เห็นถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ว่า ได้ใช้ความระมัดระวังอย่างไรบ้าง จึงจะเป็นความประมาทเลินเล่อหรือเป็นการกระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งความหมายของคำว่า “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” นั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นสรุปได้ว่า ความประมาทเลินเล่อนั้น เป็นการกระทำโดยมิใช่เจตนาประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผล แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยหรือพฤติการณ์ ส่วนความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจะมีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้นได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานเป็นอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้ หรือหาความระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดเห็นการอาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น เช่น คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๗๘๙-๑๗๙๐/๒๕๑๘ กรณีโรงงานของจำเลย (กระทรวงการคลัง) เผาเศษปอ ทำให้เกิดควันดำปกคลุมถนนจนมองไม่เห็นทางข้างหน้าเป็นเหตุให้มีรถชนมาชนท้ายรถโจ๊กที่จอดอยู่ได้รับความเสียหาย ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้เคยเกิดมาแล้ว ๒-๓ ครั้ง แต่ก็ปล่อยปละละเลยไม่เปลี่ยนวิธีการเผาเศษปอ เป็นกรณีที่จำเลยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นต้น

๕. กรณีเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก และเป็นคดีความผิดทางอาญาด้วย ซึ่งพนักงานสอบสวนเสนอพนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาล และศาลมีคำพิพากษาในคดีอาญาแล้ว การจัดทำสำนวนการสอบสวน ควรจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม ดังนี้

๕.๑ สำเนาคำพิพากษาคดีอาญา

๕.๒ สำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี สำเนาบันทึกตรวจสถานที่เกิดเหตุและแผนที่แสดงสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน สำเนาบันทึกการตรวจสภาพรถคันที่เกิดอุบัติเหตุ สำเนาบันทึกปากคำพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องของพนักงานสอบสวน ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ และความเห็นของพนักงานสอบสวนในการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดดังกล่าว

๖. ในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกนั้น การเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐมีกำหนดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรินทร์ จักกะพาก)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

ส่วนคดี

โทร/โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖

“ดำรงธรรมนำไทยใสสะอาด”